

УДК 338

Л.Я. Малюта канд. екон. наук, доц., О.М. Пастущин

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

КАЙЗЕН-КОСТИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНА КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

L.Ya. Maliuta Ph.D., Assoc. Prof., O.M. Pastushchin

KAISEN-KOSTING AS AN INNOVATIVE CONCEPT FOR COST MANAGEMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

Розмірковуючи про те, яким чином компанії досягають успіху, знову і знову переконаєшся в правоті Майкла Портера, який висловив думку про те, що велика кількість лідерів бізнесу користувалися досить обмеженим набором конкурентних стратегій, однак мали значні конкурентні переваги на ринку і завойовували його значну частку. Дійсно, відомі вислови, "продавай дешевше, ніж інші", "зроби продукт відмінним від інших", "сконцентруйся на якості" – це основні рецепти успіху у бізнесі, актуальні як вчора, так і сьогодні для підприємств практично всіх галузей.

Перехід на ринкові засади господарювання передумовлює комплекс заходів, спрямованих на підвищення рентабельності всіх галузей економіки, раціональне й ефективне використання матеріальних і фінансових ресурсів. Кожен вид діяльності має відмінності в організації виробництва. Відповідно до цього потрібно розробити ефективну систему управління витратами підприємства, яка б враховувала галузеві особливості, тип, структуру та особливості виробничого процесу, тощо.

З огляду на зазначені вище моменти, актуальним питанням в сучасних умовах господарювання є визначення методів обліку витрат та калькулювання собівартості продукції на вітчизняних підприємствах, у т.ч. й машинобудівної галузі, яка обрана об'єктом нашого дослідження.

Як відомо, у найбільш загальному значенні, калькуляція – це розрахунок у грошовому виразі результату будь-якого господарського процесу (придбання матеріальних ресурсів, основне і допоміжне виробництво, реалізація продукції або матеріальних цінностей, визначення втрат від браку тощо).

У більш вузькому значенні, калькуляція – це визначення собівартості одиниці продукції в цілому та в розрізі окремих статей витрат.

Основним призначенням калькуляції є отримання інформації для потреб управління процесом виробництва та здійснення контролю за рівнем витрат по всіх етапах виробничого циклу [1].

Метою обліку витрат на виробництво є визначення розміру витрат, які припадають на кожну окрему операцію або кожен окремий продукт. Це необхідно для оцінки запасів і визначення прибутку.

Вітчизняними методами обліку та калькулювання собівартості є: позамовний, попередільний, попроцесний та нормативний, які становлять сукупність способів аналітичного обліку витрат на виробництво за калькуляційними об'єктами та прийомів визначення собівартості калькуляційних одиниць з врахуванням виду продукції, її складності і характеру організації виробництва.

У зарубіжній практиці, своєю чергою, використовують такі системи: стандарт-кост, абзорбшен-кост, кайзен-костинг, метод ФВА, верибл-костинг, директ-костинг, CVP-аналіз, таргет-костинг, кост-кілінг, ABC-метод та інші.

Усі зазначені вище системи є надзвичайно актуальними та поширеними у світовій практиці управління витратами. Серед перелічених вище мене найбільше зацікавила система кайзен-костинг, адже про неї я дізналась під час проходження практикуму на

відомому у Тернопільській області та найпотужнішому у машинобудівній галузі підприємстві ТОВ “СЕ Борднетце-Україна”.

Система Кайзен – японська філософія, котра фокусується на концепції безперервного вдосконалення процесів виробництва, допоміжних бізнес-процесів, управління, а також усіх аспектів життя. Основними ознаками зазначеної системи калькулювання є:

1. Даний метод є дієвим інструментом зниження витрат.
2. Дозволяє досягнути цільової собівартості.
3. Забезпечує рентабельність виробництва.
4. Допомагає попередити виробництво нерентабельної продукції.

Зазначена система є найбільш поширеною в Японії. Яскравим прикладом її використання є компанія Toyota. Система кайзен-костинг дозволяє організовано і цілеспрямовано здійснювати політику зниження собівартості, раціонально інвестувати кошти в нові продукти, координувати дії безлічі людей, залучених у виробничий процес, і спільними зусиллями домагатися досягнення поставлених цілей.

Підсумовуючи вище викладене можна сказати, що для ефективного управління витратами підприємств потрібно використовувати таку інноваційну систему як кайзен-костинг. Так, як вона дозволяє організовано і цілеспрямовано здійснювати політику зниження собівартості та підвищує прибутковість підприємства. Концептуальними її основами є:

- скорочення витрат на виробництво нових видів продукції і / або послуг;
- управління витратами починається на стадії розробки продукції і / або створення послуги, а не в момент виробництва (що спостерігається сьогодні при використанні вітчизняних методів обліку та калькулювання);
- активізація процесів впровадження новітніх технологій у процес виробництва;
- аналіз витрат на всіх стадіях виробництва продукції та / або надання послуг;
- значне зниження витрат на виробництво продукції та / або надання послуг;
- своєчасне отримання бажаного прибутку;
- порівняння цільових витрат з досягнутим їх рівнем;
- безперервне підвищення якості та конкурентоспроможності продукції і / або послуг.
- активна співпраця всіх підрозділів підприємства

Література

1. Малюта Л.Я. Управління витратами: конспект лекцій : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dl.tntu.edu.ua/content.php?cid=73649>
2. Маленькими кроками до великого успіху: Кайзен-костинг : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua>
3. Японський слід в стратегічному управлінні витратами : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua>